Haec tibi pentadecas tetragonon reſpicit illud
Hoſpitium petri ⁊ pauli ter quinqꝫ dierum.
Namqꝫ inſtrumentū vetus hebdoas innuit. octo
Lex noua ſignatur. ter quinqꝫ receptat vtrumqꝫ.

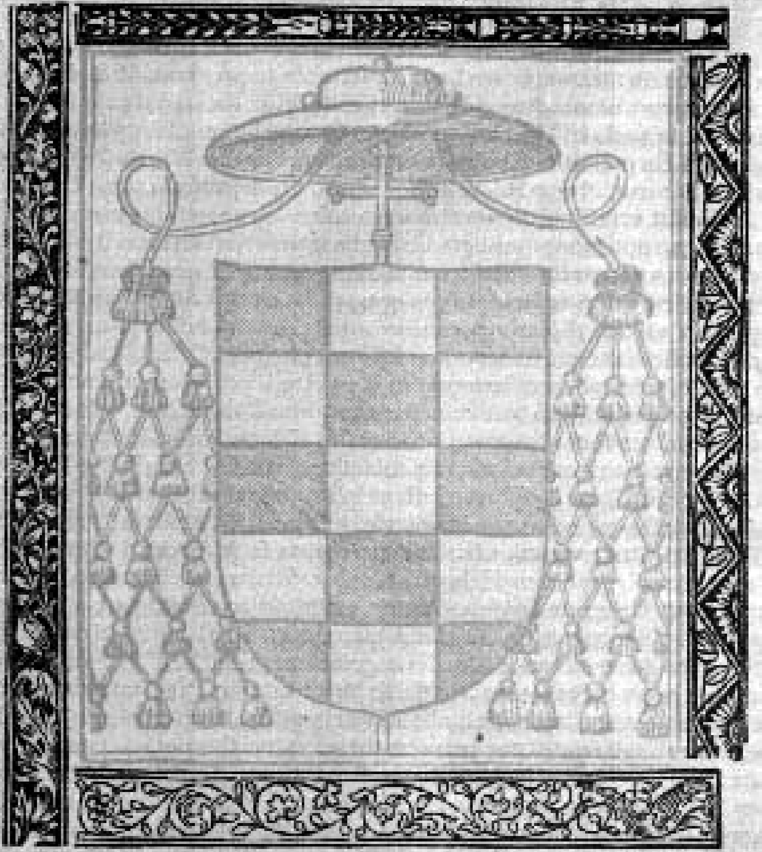

Vocabularium hebraicum atqꝫ chaldaicū totius veteris teſtamenti cū alijs tractatibus prout infra in prefatione continetur in academia complutenſi nouiter impreſſum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

Ad lectorem.

Um his qui diuine legis integram cognitionē ac
in ea chriſtum qui vera ſapientia eſt pio mentis affectu conquirūt: q̄
plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origi-
ne ſacra eloquia ſpiritu ſancto dictante conſcripta ſunt: vt omnes fer-
me eccleſiaſtici tractatores in quāplurimis locis aperte teſtantur. Ideo
poſtq̄ iubēte Illuſtriſſimo ac Reuerēdiſſimo in xp̄o patre & dn̄o Dn̄o
Fratre Franciſco Ximenez de Ciſneros ſacroſancte Romanē eccleſie
TT. Sancte Balbine Preſbytero Cardinali Hiſpanie nūcupato ſanctēq;
Toletanē eccleſie Archiepiſcopo Hiſpaniarū primate ac regnorum Ca-
ſtelle Archicancellario in cōmunem chriſtiane reipublice vtilitatem
dedimus nouum teſtamentum Greco Latinoq; ſermone impreſſum: adiecto inſuper quam vtiliſ-
ſimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur: datari quā primū vetus inſtrumentū
(quod iam nūc in prelo eſt) Hebraica chaldaica Grecaq; lingua cū ſingulis latinis interpretatio-
nibus excuſſum. En premittimus vobis veluti pro deguſtamento & preludio operis copioſiſſimū
Hebreorū Chaldeorumq; vocabulorū dictionarium. Opus profecto ſacrarū litterarum ſtudioſis
ſupraq; dici poſſit vtiliſſimū ſummo labore elucubratum nec minori etiam ſtudio & ſedulitate
correctum. In quo non modo ſimplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam de-
riuatiuarum totius veteris iſtrumēti ſeriatim continentur: ſed (quod omniū operoſiſſimū fuit)
quot locis in eodem veteri teſtamento vna queq; dictio ꝑpter lingue illius fecunditatem multi-
plicet ſignificata adiectis q̄plurimis concordantiis continuo ſubiungitur. Aſſignata cuiq; lo-
co propria ſignificatione qua ibidem vſus eſt latinus interpres. Ceterum cum magna pars recon-
ditorum vtriuſq; teſtamenti myſteriorum in etymologia propriorum nominū ſiue hominum
ſiue rerum quarumuis abſtruſa lateat: non paruamq; vim & adiutorium prebeat ad ſoluenda enig-
mata & figuratas locutiones ſcripturarum: adiectus eſt ſecundo loco tractatus de nominum pro-
priorum interpretatione: que per vtrumq; teſtamētum tam Hebraico q̄ Chaldaico ac etiam Gre-
co ſermone paſſim diſperſa legūtur: vt facile ex ipſa nominum ab eterno preuiſa impoſitione oēs
docibiles dei valeāt non occidentem litteram ſed ipſum myſtici abditiq; ſenſus nucleum quē ſpi-
ritus ſanctus intra littere veterum obumbrauit reuelata facie ſpeculari: littere velamine ablato
Appoſita deinde eſt legendorum Hebraicorum characterum ars & inſtructio: vna cum ipſa He-
bree lingue grammatica ex ſummis ipſorum autoribus accuratiſſime collecta atq; eo ordine
digeſta: vt nullibi (aut certe in q̄pauciſſimis) preceptoris opera deſiderari poſſe videatur. Et quo-
niā in hebreo chaldeoq; idiomate difficiles cognitu ſunt primitiue dictionum origines ad ipſorū
deriuatiuorum notitiam perquam neceſſarie: opere precium etiam viſum eſt precepta nonnul-
la hac de re adiungere: quibus noſſe ſtudioſus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum ge-
nus accidentale ab ipſis appellatur) maneat thema ipſum ſiue para dictionis origo in dictiona-
rio requirēda. Quāuis autem in ipſa veteris teſtamēti impreſſione (que nunc in manibus eſt)
poſitiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate ſint: multum
tamen tum ad lingue abſolutam cognitionem tum ad ſtudioſorum curioſitatem facere viſum eſt
ſi ex arte id & non ſolo vſu cognoſceretur. Poſtremum tandem voluminis locum obtinet aliud di-
ctionarium latini abecedarii ordine digeſtum: quod omnia veteris teſtamenti latina vocabula ci-
tatis prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: ſed verſa
vice latina hebraice poſſis enunciare. Que omnia lector ſtudioſe beniuolo gratoq; animo ſuſcipi-
to: & ad diuine ſapientie cognitionem referto. Ita enim fiet: vt bonorum laborum glorioſus ſit
fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum reliquę humane ſapientie lectiones a celeſtium
literarum nectare ſuperentur. vale.

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris teſtamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc ſecundum ordinē Alphabeti hebraici.

אב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vel fide. Geñ. 17. Eriſq; pater multarum gentium. Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam. 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego ſum vbi eſt honor meus. Signat et autorē vel inuētorē alicuius miniſterii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit pat habitātium in tētoriis atq; paſtorum Et in eodē. Ipſe fuit pat canētium in cithara. Dicitur et pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur. אבי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber. Eſa. 9. Pater futuri ſeculi. & in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur. אבות. Aboth. ideſt patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres ſuccēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אבי Abi. i. pater meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אבא Abba ſiue. אבהתי Abahathi. i. pater ſiue pater meus. Da. 2. Tibi deus patrū noſtrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus pater mi confiteor. אביך Abicha. i. pater tuus. Eſa. 43. Pater tuus primus peccauit. אביו Abiu. i. pater ſuus aut pater eius vel ipſius. Geñ. 37. Increpauit eum pater ſuus. אבינו Abinu. i. pater noſter. Nu. 27. Pater noſter mortuus eſt in deſerto. אביכם Abichem. i. pater veſter. Geñ. 45. Et tollite inde patrem veſtrū. אביהם Abihem. ideſt pater eorum. Geñ. 43. Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo. אביך Abich. ideſt pater tuus fe. ge. Ruth. 2. Et q; reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אביה Abiha. Pater ſuus vel eius aut ipſius. ſ. femine. Iudi. 1. Monuit vir ſuus vt peteret a patre ſuo agrū. אביכן Abichen ideſt pater veſter fe. ge. Geñ. 31. Sed & pater veſter circumuenit me. אביהן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū reuertiſſent ad raguel patrē ſuū. & in nu. plu. hoc mō. אבותי Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conſpectu ambulauerūt patres mei. אבותיך Abothécha. i. patres tui. Pſal. 44. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אבתיו Abothau. i. patres eius vel patres ſui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant patres eius. אבותינו Abothenu. i. patres noſtri. Pſal. 43. patres noſtri narrauerūt nobis. אבותיכם Abóthechem. i. patres veſtri. Hiere. 2. Quid inuenerūt in me patres veſtri iniquitatis. אבותם Abotham vel אבותיהם Abothehem. i. patres eorū vel patres ſui. Iob. 15. Et non abſcondunt patres ſuos. & quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō. אבותיך Abothaich. Patres tui. ſ. alicuius femine. אבותיה Abotheha. patres ſui vel eius. ſ. femie. אבותיכן Abothechen ideſt patres veſtri. fe. ge. אבותן Abothan vel אבותיהן Abothechen. i. patres earū. vnde notandum q; pronomina prime perſone. vt ego. meus. nos. noſter. tam in numero ſingulari q; in plurali ſunt cōmunia maſculo & feminino modo ſint in compoſitione vt. אבי Abi vel אבינו Abinu. i. pater meus vel pater noſter: vel per ſe poſita vt אני Ani vel אנו ánu. i. ego vel nos. Et mō p̄dicto cōponuntur oīa pronomina cū noībus appellatiuis vt. אדני Adoni. i. dñs meus. אדנך Adonécha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noībus appellatiuis. de quibus dicetur in ſequētibus.

אבב Abab. virēs: aut virgultum: ſeu lignum vireſcēs: aut noue fruges adhuc vireſcētes. Exo. 9. Eo quod linū eſſet virens. & inde mēſis nouarum frugum dicitur. אביב. Abib. Exo. 13. Hodie egredimini menſe nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore menſis nouorū. ſ. fructuū. Deu. 16. obſerua menſem nouarū frugū: & verni primum tpis. vbi ponitur et pro verno tpe. & aliqū deficit vltimū beth quod duplicatur: & ſcribitur p ſimplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues i vltima ſyllaba. Iob 8. Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc ſit in viriditate ſua. Pro quo i hebreo eſt. באבו Ibbo. Significat etiā amena virgulta ſeu ligna virentia atq; fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cāti. 6. Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma conuallium. Pro quo i hebreo eſt. אבי Ibbe. Et etiam ſpica cū nouis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אביב Abib. Leui. 2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

אבד Abad. Perire. diſperire. diſperdere. perdere. Pſal. 1. Et iter impiorum peribit. Heſter. 4. Et domus patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Eſa. 57. Iuſtus perit & nō eſt qui recogitet. Deut. 8. Predico tibi q; omnino diſpereas. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoies ergo ſimiliter pdes! Pſal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אבדה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā inueneris. Inde. אבדון Abaddon. i. pditio ſiue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non eſt operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus noſtris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dño. Apo. 9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

אבה Aba. velle deſiderare. acquieſcere. Deut. 23. Et noluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אביונה Abiona. i. deſideriū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit capparis. Eccl. 12. Et diſſipabitur capparis. Et inde dicitur. אביון Ebion. ideſt pauper inops. Pſal. 70. Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. & inde dicitur. אבה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues deſiderii. i. deſiderantes ire ad portum. Poteſt tamen deriuari a dictione ſuprapoſita. אבי Ibe. que ſignificat poma. Canti. 6. Vt viderem poma conuallium.

אבוי Aboí. Miſeria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui ve: quod eſt interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari. patri ve: ſicut eſt in littera noſtra. אב. Ab. enim patrē ſignificat. & אוי oi. ve ſiue heu interpretatur. licet in cōpoſitiōe pdatur ibi vna littera. ſ. aleph. & in lingua chaldaica etiā ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

אבחה Abach. cōturbatio. pauor. fremitus ſtridor. diſtrictio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

Cōpreſſerunt man ū ſup te.i.cōploſerūt manu.pōitur ēt.p
prouulcere. Exo.10. arreptā locuſtā proiecit in mare rubrū.

Preualere תָּקַף roborare preualuit תָּקִיף

תָּקַף Thacaph.roborare.ꝑualere.cōfortare.cōfirmari.val
ſare. Iob.14. Roboraſti eū paululū. Eccſ. 4. Et ſi qs
preualuerit cōtra vnū: duo reſiſtent ei. & inde תַּקִּיף Tha
ciph.ſiue תַּקִּיפָא thacipha.i.fortis vel ſolidum. Eccſ. 6. Et
nō poſſit cōtra fortiorē ſe in iudicio cōtēdere. Dañ. 2. Ex
parte regni erit ſolidū. & inde תֹּקֶף thócepth.i.fortitudo vel
firmitas. Eſter. 10. Cuius fortitudo & imperiū & dignitas.
& in lingua chaldaica dicitur תָּקְפָּא thoepa. Dañ. 2. fortitu-
dinem & imperium & gloriam dedit tibi.

Fortis. ſolidum. תֹּקֶף תָּקְפָּא Fortitudo

תַּרְגֵּם Thirgem. Interpretari. Edre. 4. Et legebatur ſer-
mone ſyro. Pro quo he.le. Et interpretatū erat ſer-
mone ſyro. & inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman. &
interpretatio dicitur תַּרְגּוּם Thargam.

תַּרְגֵּם Interpretari

תִּרְזָה Thirza. Ilex. Eſa. 44. Tulit ilicem. & aliqui hebrei
dicunt & ſignificat pinum.

תִּרְזָה Ilex.

תְּרֵי There.ſiue תַּרְתֵּי tharthea.in lingua chaldaica ſignat
duo ſeu binos. Dañ. 5. Annos natus ſexaginta duos.

תְּרֵי Duo.

תֹּרֶן Thóren. Malus.ſ.nauis. Eſa. 30. Quaſi malus nauis in
vertice montis. Et in eo. 33. Sic erit malus tuꝰ. Ezech.
27. Vt facerent tibi malum.

תֹּרֶן Malꝰ nauis

תְּרַע Theraa.ſiue תַּרְעָא tharaa.in lingua chaldaica ſignat
portam ſeu fores: aut oſtium. Dañ. 2. Ipſe aūt daniel
erat in foribus regis. & in eo. 3. Tunc acceſſit nabuchodo-
noſor ad oſtiū fornacis. & inde תַּרְעִים thiraathim.i.oſtia-
rii ſeu ianitores. 1. Paralip. 2. Canētes atq; reſonantes. Pro
quo aliqui he.le. Ianitores atq; reſonantes.i.cantores. Pro
quo in hebreo habetur תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים Thiraathim ſima
athim. & dicūt aliqui hebrei ꝙ ſunt nomina propria quarū
dā cognationū hoim. Poteſt etiam deriuari a dictione רוּעַ
Rúa. que ſignificat tuba clangere vel canere. & tunc ſignifi
cabit canentes. ſicut eſt in littera noſtra.

תְּרַע Fores. Oſtium. תַּרְעִים Canentes

תָּרָף Tharaph. idolū. ſimulachrū. ſiue ſtatua. & ſolum inue
nitur in nū plu.ſ. תְּרָפִים Theraphim. Geñ. 31. & rachel
furata eſt idola patris ſui. & in eo. Abſcōdit idola. Iudi. 17 fe
cit ephod & theraphim.i. veſtē ſacerdotalē & idola. Et ī eo.
18. Et tulit ephod & idola. 1. Reg. 18. Tulit aūt michol ſtatu
am. Oſee. 3. Et ſine ephod & ſine theraphim.

תָּרָף תְּרָפִים Idola. Teraphis ſtatua.

תַּרְשִׁישׁ Tharſis. Lapis precioſus. pro quo beatus hiero.
trāſtulit chryſolithum. Exo. 28. Chryſolithus &
onyx. De quo vide ſupra in dictione שֹׁהַם raſes.

תַּרְשִׁישׁ Chryſoli thus.

תְּשַׁע Théſaa. nouem. Deut. 3. Nouem cubitos in longitu-
dine. Et eſt in he. ge. fe. & in ge. maſ. ſcribitur cum he
vel tau in fine & dē תִּשְׁעָה Thiſáa. Ioſ. 13. Nouem tribubus
& dimidie tribui manaſſes. & inde תְּשִׁיעִי Theſij.i.nonus.
Nu. 7. Die nono princeps filiorum beniamin. & in ge. fe.
תְּשִׁיעִית Theſiith. Leuit. 25. Comedetis veteres fruges vſ-
q; ad nonum annum. & in hebreo eſt generis feminini. &
inde תִּשְׁעִים Thiſiim. ideſt nonaginta. Geñ. 17. poſtq̄ vero
nonaginta & nouem annorum eſſe ceperat.

תֵּשַׁע Nouem. תִּשְׁעָה Nouem. תְּשִׁיעִי Nonus תְּשִׁיעִית nona תִּשְׁעִים nonaginta.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris teſtamenti cum
oībus dictiōibus chaldaicis in eodē veteri teſtamēto cōtentis: nouiter īpreſſū in hac preclariſſima Cō-
plutenſi vniuerſitate. De mādato ac ſūptibus Reuerēdiſſimi in xp̄o patris & dñi: dñi. F. Franciſci
Ximenez de Ciſneros tituli Sācte Balbine ſacro ſancte Romane eccleſie preſbyteri Cardi
nalis Hiſpanie Archiepiſcopi Toletani & hiſpaniarum primatis: ac regnorum caſtelle
Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de
Brocario artis impreſſorie Magiſtri. Anno Domini Milleſimo quin-
genteſimo decimo quinto. menſis Marcii die decima ſeptima.

Fo.
A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Abertare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40 58.60.85.94.95. 131.162
Abiectio 25
Abiectum eſſe 109
Abigere 104.116
Abiriens 129
Abire 18.35.48
Abyſſus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri. 58.168.
Abomiari. 25.140. 167.171
Abominatio. 25.31. 100.168.171
Abortire. 25.101
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuiatio 55
Abſcindere. 21.23. 79.87.
Abſciſſio 25
Abſcōdere. 42.58 74.77.89.118.119 .157.
Abſcondita. 58.110 111.118.157
Abſcondite 15.80. 82.
Abſconditi 110
Abſcōditorū reperꝰ tor.120.
Abſcōditū. 43.110. 118.137.161.
Abſconſio 42.110.
Abſinthiū 84
Abſit 47
Abſorbere 15.82 154.167
Abſorbens 168
Abſq;.12.15.16.59. 82.
Abſq; filiis 122
Abſq; iugo 15
Abſq; ulla cauſa 9
Abſq; liberis eē.161
Abſq; tēpamēto 171
Abſtergere. 91
Abſtinere 97
Abſtrahere. 29.92 94.105
Abſūmere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare deliciis 112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76 155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accedeſ.11.94.143
Accelerare12.29.95
Accendere. 88.138

Fo.
Aceptabulum. 142
Aceptabula 142
Accerſere 40
Aceruus 21.23.94 95.116.124.147. 159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accictus.21.43.45
Acinere inſidiare.52
Accingere.3.41.43 105
Accingere.&ad preſ lium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.105.158
Accipe cibaria. 75.
Accipere ī fidē.122.
Accipere pſonā.105
Accipe uxorē. 103.
Accipiter 101
Accolam eſſe 22
Acqeſcere.1.59.60. 108.164.
Acquirere.124.141
Accubare. 79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accuſare. 84.144 146
Accuſatio 104
Acuta 43
Acutiſſia petra.135.
Ad.5. 11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē adducere.91
Adamas. 55.164.
Adar 2
Addecimare. 125
Adeps. 48.72.126.
Adequare. 30.157.
Addere. 65.109.133
Adeſſe 119
Ad dexteram declinare.64.
Adherere. 17.42. 56.82.104.109. 136.137.
Adhibere 115
Adhuc 5.112.113
Ad ducendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones. 66. 116.117
Adipes 48
Ad iracundiā concitare.77.91
Ad iracundiam prouocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82.101. 109.156.143
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare. 66.103. 109.115.119.132. 156.170
Ad laudandum 61
Adoleſcens 100

Fo.
Adoleſcētia. 55.64 100.110.
Adoleſcentula 100
Adolere 140
Ad me 5
Admirabile 2
Admirari 54.127. 154.156.
Admonere 58
Adonis 171
Ad paucitatem redigere.90.
Adorare. 104.159. 170.
Adoratio 159
Ad ſiniſtram pergere.164
Adſum 36
Adſunt 36
Adducere. 12.64. 69.92.54.95.111. 117.
Aduena 70
Aduenam eſſe 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduerbiū ſimilitudinis 46
Aduerſarii. 36.115. 154.160.
Aduerſarius.114. 140.160
Aduerſatrix 157
Aduerſum 93
Aduerſus. 80.118. 119.
Aduesperaſcere.122
Ad uictum neceſſarium.46.
Ad uitā ptinēs. 46
Ad uitā reſuare.46
Adulari 49
Adulterare 91
Adulteria 91
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Aduſtio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60. 103.117.
Afferens ſemen. 41
Affigere. 68.112
Affinitatem contrahere.57
Afflictio.4.83.120. 121.151.
Affligens uel depopulans.65
Affligere 60.65.69 83.94.100.108. 115.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61 156.
Agger. 47.50.67. 108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 1.66

Fo.
Agmina 50.123
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 34.99
Agnoſcere 61.99
Agnus. 19.58.73. 78.79.149.157
Aggrauare 72
Aggrediar 63
Agri 157
Agricola 5.60
Agricole 5
A interiectio 2
Aiunt 92
Ala.1.25.76.135
Alba 81
Albe 81
Albi 81
Albugo 15.150
Album eſſe 81
Albus 44.81
Ale 76
Alleluya 34
Alere 46.73
Alleuiare 141
Alexandria 92
Allia 158
Allidere 86.101.150 153
Allidere manu 110
Aliena 99
Alienare. 39.41.99
Alienatio 99
Aliene 99
Alieni 39.99
Alienigena 99
Alienum facere 99
Alienus 39.99
Alligandum 39
Aligare 43.122
Alimonia 83
Alioquin 6
Aliqua res 85
Aliquid 85
Aliquis 87
Aliquod 27
Alliſio 9.101
Alium 158
Alius 5
Aloe 2
Altare 26.38
Altaria 38.141.
Alter 3.4.165
Altera 3
Altera die 87
Alter ignotus 118
Altilia 1.
Altiſſimus 117
Altitudines. 16.66
Altitudo. 19.20. 140.148.150
Altum 148
Alueus 155
Amabilis 2.77
Amantes 28
Amantiſſimus 61
Amara 91
Amare 2.112
Amaricare 91
Amariſſimi 91
Amariſſimus 91
Amaritudinē inferre.85
Amaritudines 91
Amaritudo. 84.91

Fo.
Amarum 91
Amarum eſſe 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare. 11.31.35. 64.137
Amantes 28
A me 89
Amen 6
Amentia 156
Amethiſtus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum eſſe 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilectiones.2.
Amouere. 23.52.33. 94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Amplꝰ.71.113.145. 146.147
Amputare. 40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Anguli. 38.61.105. 125.128.129.142
Anguli pro principibus 128
Angulus.31.69.76. 128.129.142
Angulis 165
Anguſtare ſiue arctare.2.
Anguſtia. 28.122. 154.155.158.142. 155.
Anguſtiare. 29.134 137.
Anguſtiari 68
Anguſtie. 68.90. 106.156.
Anguſtum 135
Anguſtus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante. 86.93.111.128 129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Anteq̄ 59.129
Anticipare 3.158
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139

Fo.
Antiquus. 70.125. 139.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38. 93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere. 66.145.
Apedno 8
Appellare 143
Appendere.73.167 170.171.
Apertio 130.132
Aper 45
Aperire.17.24.127 129.132.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94 104.122.145.
Applicari 82
Apponere. 82.158. 159
Appreciare 123
Appreciari 68
Apprehendere.3.17 45.83.84.104. 154.156.171
Apprehenſio 104
A principio 29
Appropiquare. 94 143.170
Appropiquatio 143
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 137
Aquilonaris 137
Arabes 123
Arabia 123
Arrabo 133
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 30
Arbitri 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbuſta 121
Arbuſtum 110
Arca 10.169
Arca uel capſella 9
Arcana 118
Arcanum. 110.157
Architectus 55
Arctare 68.85
Arcturus. 41.75. 86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.50.68. 138.
Ardor 30.54.56

Incipiũt interpretationes hebraicorum: chaldeorum: grecorumq; nominum: veteris ac noui teſtamenti ſecundum ordinem alphabeti.

De incipiẽtibus a littera. A.

אַהֲרֹן Aaron. Mõs ſiue mõtanus: aut docẽs: ſiue cõcipiens.
Aaronite. Idem. plu. nu.
אַחְסַי Aaſbai. Confidens in me: vel frater circundans: aut ex hebreo & ſyro frater ſenectutis.
אַחִשְׁתָּרִי Aaſtari. Curſor: vel veredarius: ſiue feſtinatio turturis: aut feſtinatio exploratoris: ſiue frater qui explorat: vel ex ſyro & hebreo pĩceps turturis: vel princeps exploratiõis.
Abba. Pater. ſyrum eſt.
חֲבַקּוּק Abachuc. Luctator: ſiue amplexans.
Abadon. Exterminans: vel perditio.
אֲבָנָה Abana. Lapideus: vel edificatio: ſiue pater obſecro nũc.
בָּנִי Abani. Filius: vel edificatio: ſiue intelligens. Heb. Bani.
עֲבָרִים Abarim. Tranſitus. p. n. ſiue trãſeuntes: aut furores: vel pregnantes: aut ſyriace frumenta.
Abaron. Idem. ſ. n. D.
עַבְדָּא Abda. Seru⁹: aut ſeruit⁹: vel ex hebreo & ſyro nubes iſta.
עַבְדִּי Abdai. Seruus: aut ſeruitus: vel nubes abundans.
חֶמְדָּן Abdam. Cupiditas: aut calor iudicii. heb. amdan.
עַבְדִּיאֵל Abdehel. Seruus dei.
אַדְבְּאֵל Abdehel. Geñ. 25. & 1. Paralip. 1. vapor vl̃ nubes apud deũ vel cum deo: ſiue contriſtari faciens deus. Heb. adbehel.
עֶבֶד־מֶלֶךְ Abdemelech. Seruus regis: vel ſeruus conſilii.
עֲבֵד נְגוֹ Abdenago. Seruus claritatis: vel ſeruus anxius
עַבְדִּי Abdi. Seruus: aut ſeruitus: vel nubes abundans.
עֹבַדְיָה Abdias. Seruus domini.
עַבְדִּיאֵל Abdiel. Seruus dei: aut nubes abundantie dei.
עַבְדּוֹן Abdon. Seruus: aut nubes iudicii.
הֶבֶל Abel. Vanitas: ſiue anhelitus: aut ſyriace vapor.
אָבֵל Abel. Iudi. 11. & 1. Reg. 6. & 3. Reg. 15. & 4. Reg. 15. interpretatur luctus.
Abela. Idem.
אָבֵל מַיִם Abelmaim. Luctus aquarum.
אָבֵל מְחוֹלָה Abelmeula. Luctus infirmitatis: aut luctus chori vl̃ tympani: ſiue ex hebreo & ſyro luctus venie.
אֶבֶן בֹּהַן Abenboen. Lapide⁹ digitus pollicis. ſ. qui eſt primus digitus: aut lapis in eis.
חֶבֶר aber. Socius: aut particeps: ſiue incantator: aut liuor.
אַבְשָׁלוֹם Abeſalom. Pater pacis: ſiue pater cõſumationis: aut pater retributionis.
אִבְצָן Abeſan. Patris ſcuti vel arma: aut pater frigiditatis.
אֲבַגְתָא Abgatha. Pater torcularis: vel patris torcular.
עַתַּי Abi. Hora; vel tempus: ſiue paratus. heb. ithai.
אֲבִיָּה Abia. Pater domini: aut voluntas domini.
אֲבִיָּם Abia. 3. Reg. 14. in fine & in toto cap̃. ſeqñti interpretatur pater maris. heb. abiam.
אֲבִיחַיִל Abiaiel. Pater fortitudinis: aut pater exercit⁹: ſiue pater diuitiarum: aut pater antemuralis: vel pater doloris. Heb. Abiail.
Abiail. Idem.
אֲבִיאָסָף Abiaſab. Pater congregans: ſiue pater conſumans vel finiens. Heb. Abiaſaph.
Abiaſaph. Idem.
אֶבְיָתָר Abiathar. Pater excellẽs: aut pr̃ reſidui vel remanẽtis: ſiue pater explorationis vel cõtẽplationis: aut pater funiculi.
אֲבִידָע Abida. Pater ſcientie: vel ſcientia patris.
אֲבִידָן Abidan. Pater iudicii: aut ex hebreo & ſyro pr̃ meus iſte.
אֲבִיאֵל Abiel. Pater meus deus.

Abiezer. Pater adiutorii: ſiue pr̃is adiutoriũ: aut pr̃is atriũ. אֲבִיעֶזֶר
Abiezer. Nu. 1. & 2. & 7. & 10. & 1. Paralip. 12. Frater adiutorii: ſiue fratris adiutoriũ: aut fratris atriũ. heb. ahiezer. אֲחִיעֶזֶר
Abigabaõ. Pater collis: ſiue pater calicis vel ſcyphi: aut pater dorſi peccati. אֲבִי גִבְעוֹן
Abigail. Patris exultatio: vel pater exultationis. אֲבִיגַיִל
Abihail. Pater fortitudinis: aut pater exercitus: ſiue pater diuitiarũ: aut pater antemuralis: vel pater doloris. אֲבִיחַיִל
Abihail. 1. Paralipo. 2. Pater luminis vel laudis. אֲבִיהַיִל
Abilam. Occult⁹: ſiue iuuenis: aut ſeculum. heb. Helam. עֵילָם
Abilina. Lugẽs vel plorans: ſiue pater manſionis vel muritionis. D.
Abimael. Pater a deo vel de deo. אֲבִימָאֵל
Abimelech. Pater meus rex: aut pater regis vel conſilii. אֲבִימֶלֶךְ
Abimelech. 1. Paralipo. 24. & pſ. 51. Frater me⁹ rex: aut frater regis vel conſilii. heb. ahimelech. אֲחִימֶלֶךְ
Abinadab. Pater ſpontaneus: aut pater vouentis vel voti: ſiue pater principis. אֲבִינָדָב
Abinadab. 3. Reg. 4. Frater ſpontaneus: aut frater vouẽtis vel voti: ſiue frater principis. heb. ahinadab. אֲחִינָדָב
Abinoem. Pater pulchritudinis vel iocunditatis: aut pater motionis eorum. אֲבִינֹעַם
Abiram. Pater celſitudinis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis. אֲבִירָם
Abiron. Idem. heb. Abiram.
Abiſa. Pater meus. heb. abi. אֲבִי
Abiſab. Pater augmenti vel conſumationis: ſiue patris finis: aut ſuperliminare patris. heb. abiſaph. אֲבִיאָסָף
Abiſac. Patris ignorãtia: vel patris error; ſiue pater apprehendẽs vel attingẽs: aut pater multiplicãs. heb. Abiſag. אֲבִישַׁג
Abiſag. Idem.
Abiſai. Patris munus: vel pater muneris. Amaſai. אֲבִישַׁי
Abiſai. 1. Paralipo. 12. Populi munus: vel cũ munere. heb. עֲמָשַׂי
Abiſaph. Pater augmenti vel conſumationis: aut patris finis: ſiue ſuperliminare patris. אֶבְיָסָף
Abiſue. Pater ſalutis vel exclamationis: aut pater reſpiciens: ſiue pater magnificus vel potens. אֲבִישׁוּעַ
Abiſur. Pater muri: aut pater bouis: ſiue pater cãtantis: vel pater aſpicientis: aut pater rectitudinis. אֲבִישׁוּר
Abital. Pater roris: vel hebreo & ſyro pater vmbre. אֲבִיטַל
Abiu. Pater ipſe: vel pater eſt. אֲבִיהוּא
Abiud. Pater laudis vel confeſſionis. אֲבִיהוּד
Abiud. Nu. 34. Frater laudis vel cõfeſſionis. heb. ahiud אֲחִיהוּד
Abiud. 1. Paralip. 8. vbi dicitur genuit oza & abiud: in illo loco ſolum abiud interpretatur frater vnitatis: ſiue frater acuminis: aut frater enigmatis vel gaudii. heb. ahihud. אֲחִיחֻד
Abner. Patris lucerna: vel patris nouale. אַבְנֵר
Abobi. Pater incantationis vel abſconſionis. D.
Abor. Socius: aut particeps: ſiue incantatio: aut liuor. חָבוֹר
Abra. ancilla: vel famula. G. ἅβρα.
Abraam. Pater multitudinis. אַבְרָהָם
Abram. Pater excelſus. אַבְרָם
Abſalom. Pr̃is pax: ſiue pr̃is cõſumatio: aut pr̃is retributio. אַבְשָׁלוֹם
Abſanias. Debitum clypei domini: ſiue dilectio vel abconſio clypei domini. חֲבַצִּנְיָה
Abſalomi. Pater pacis: ſiue pater conſumationis vel retributionis. D.
Achab. Frater pr̃is: vel fratris pater: ſiue amula patris. אַחְאָב
Achad. Amphora: vel hydria: aut ſcintilla. אַכַּד
Acad. Geñ. 50. interp̃tatur Ramnus: vel ſpinetũ. heb. atad. אָטָד
Achaia. Frater domini. אֲחַיָּה
Achaia. Prouincia grecie: ĩterp̃tatur dolor vl̃ triſtitia. G. ἀχαΐα.
Achaicus. Dolens: ſiue triſtis. G. ἀχαϊκός.
Achaim. Poſſeſſio: ſiue emptio: aut nidus. heb. achain. קָנִין

Introductiones artis gramatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronũciãdi

AD habendam noticiam hebraice lingue: in qua ſcripturam ſacram veteris teſtamenti conſtat eſſe conſcriptã: neceſſaria eſt cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterariam appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum ſuis vocibus conſtat: ideo imprimis eſt aduertendum viginti duas litteras ſiue prolationes eſſe apud hebreos: figuras vero ipſarum litterarum eſſe viginti ſeptem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet ſeruent eundem ſonũ: diuerſis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter ſcribuntur principia & media dictionũ: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere conſonantes. Et ad deſignandas quinque vocales noſtras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio conſtat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Poteſtas: alphabetum hebraicum diſpoſuimus in tribus columellis ſiue ordinibus: in quibus tria illa accidẽtia e regione verſuum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipſum recto ordine poſuimus.

táu ſi res coph ſadic ſadic phe pe aſin ſimach nũ nũ mẽ mẽ lámed chaph caph iod teth heth zain vau he dálet gimal beth áleph

ת שׁ ר ק ץ צ ף פ ע ס ן נ ם מ ל ך כ י ט ח ז ו ה ד ג ב א

Nomen.			Figura.	Poteſtas.	
áleph.	אָלֶף		א	A	
Beth	בֵּית		ב	b	
Gimal.	גִּמֶל		ג	g	
Dáleth.	דָּלֶת		ד	d	
He.	הֵא		ה	h	
Váu.	וָו		ו	v	
Záin.	זַיִן		ז	z	
Heth.	חֵית		ח	ch	
Teth.	טֵית		ט	t	
Iod.	יוֹד		י	i	
Caph: Chaph.	כַּף : כָף	ך	כ	c	ch
Lámed.	לָמֶד		ל	l	
Mem: Mem.	מֵם מֵם	ם	מ	m	m
Nun: Nun.	נוּן נוּן	ן	נ	n	n
Simach.	סָמֶךְ		ס	s	
Aáin.	עַיִן		ע	a	
Pe: Phe.	פֵּא פֵא	ף	פ	p	ph
Sádic: Sádic.	צַדִּיק צַדִיק	ץ	צ	s	s
Coph.	קוֹף		ק	c	
Res.	רֵישׁ		ר	r	
Sin.	שִׁין		שׁ	ſ	
Táu.	תָּו		ת	th	

Sequuntur duodecim ſigna ſiue apices quibus hebrei vtuntur ad deſignãdũ quinque vocales nr̃as ordine ſupra diſpoſito.

Nomina apicum.		Figura.		Poteſtas.
Pathach.	פַּתַח	ַ	אַ	A
Cames.	קָמֶץ	ָ	אָ	a
Hateph pathach	חֲטַף פַּתַח	ֲ	אֲ	a
Cere.	צֵרֵי	ֵ	אֵ	e
Cegol.	סֶגּוֹל	ֶ	אֶ	e
Seba.	שְׁוָא	ְ	אְ	e
Hateph ſegol.	חֲטַף סֶגּוֹל	ֱ	אֱ	e
Hiric.	חִירֶק	ִ	אִ	i
Holem.	חוֹלֶם	ֹ	אֹ	o
Hateph camez.	חֲטַף קָמֶץ	ֳ	אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	ֻ	אֻ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ	אוּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui ſunt ſigna quinq; vocaliũ ſyllabe conſtant & fiunt. Ideo ſubditur modus combinãdi ipſas litteras ponẽdo exẽplũ in lr̃a beth diſcurrendo per omnes apices & ſigna quinq; vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בּוּ בֻּ בֹּ בֳּ בִּ בְּ בֱּ בֶּ בֵּ בֲּ בָּ בַּ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarũ litterarum cum predictis apicibus vt ſyllabe fiunt: & vt ex ſyllabis fiunt dictiones ex quibus omnis oratio conſtat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua ſunt notanda. Et primo circa litteras eſt notandum q; ex predictis viginti & duabus litteris quinq; ſunt duplices ſcilicet. ץ ף ן ם ך Et ſic ſunt omnes littere viginti & ſeptem quantum ad figuram litterarũ. Et he quinque littere duplices ponuntur ſemper in fine dictionum: alie vero quinque que ſunt eis conſimiles.ſ. כ מ נ פ צ ponuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fine. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis: tres veniunt ſine aliquo apice & pertinent ad ſyllabam precedentem ſiue trahuntur a ſyllaba precedenti.ſ. ץ ף ם Alie vero due que ſunt ן ך veniunt aliquando cum apicibus: quarũ nun. ן venit aliquando ſine aliquo apice: & tunc pertinet ad ſyllabã precedentem ſicut tres alie ſupradicte. Aliquando vero venit cũ apice camez vel pathach & facit ןָ na. Sed littera. ך. chaph nunq; venit ſine apice: & quãdo venit cum camez vel pathach tunc facit ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice ſeba tunc trahitur a ſyllaba precedenti: vt לֵךְ lech. & ſola iſta littera caph licet ipſa proferatur in fine dictionis apex tamen illius non profertur: quod in omnibus aliis que veniũt in fine dictionis nunquã contingit quod apex non proferatur. Item notandũ q; ex viginti & duabus litteris ſupradictis vndecim ſũt ſubſtantiales & nunquã poſſunt eſſe accidentales: que his quattuor dictionibus comprehenduntur צֶדֶק גָּזַע סָפַר טָמַח Iſte enĩ vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint conſtituunt ſignificatum illius dictionis: & ſunt ex radice primitiua eiuſdem dictionis: ſiue ſcribantur ſine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim poſſunt eſſe accidentales & comprehenduntur his tribus dictionibus. אֵיתָנֶה בּוֹ שָׁלֵי Iſte vndecim littere vel quelibet earum poſſunt eſſe ſubſtantiales ſicut & alie ſupradicte: & poſſunt eſſe accidentales ad denotandum genus vel perſonam aut caſum ſiue declinationem vel tempus aut cõiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandũ q; ex predictis vndecim litteris accidẽtalibus quattuor poſſunt eſſe nota ſiue ſigna vocaliũ: & hoc qñ ſcribũtur ſine aliquo apice & nõ pferũtur. & ſunt iſte א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt קָרָא Cara & quandoq; ponitur pro e. vel pro. o. vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Reſith Ros. Et iſta littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָּלָה gala: & aliquãdo ponitur pro. e. vel pro. o. vt שָׂדֶה ſade פַּרְעֹה pharao. & iſta littera. ו. ponitur pro. o. vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תְּהוֹם thehom. תֹּהוּ thóhu. & iſta littera. י. ponitur pro e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בָּנֶיהָ bene בָּנַי beni. & quando predicte littere ſcribuntur cũ apicibus ſunt vere conſonantes. Si enim vau ſubſcribatur cũ apice camez vel pathach hoc modo. וָ. tunc ſonat va: & ſimiliter cum reliquis apicibus